

Groninger Landbouwblad

Orgaan der Groninger Maatschappij van Landbouw

Redacteur: Mr J. A. Buurma, secretaris G. M. v. L.

Editie van

DE BODEMVRUCHTBAARHEID VERDIENT DE AANDACHT

Er wordt terecht veel gesproken over de financiële resultaten van het boerenbedrijf. Hierbij heeft men wel eens de neiging alleen te denken aan de bedrijfsopzet en de organisatie van het bedrijf. Bij elke bedrijfsopzet is echter een goede opbrengst een van de primaire factoren, die het financiële resultaat bepalen. Ir. A. J. Louwes, de rijkslandbouwconsulent voor bedrijfsvraagstukken drukt zich in de Landbouwgids 1964 als volgt uit: „Bij al het schrijven of praten over de organisatie van het bedrijf mag nooit uit het oog worden verloren dat de hoogte van het financiële bedrijfsresultaat ook nu nog in zeer sterke mate wordt bepaald door het technische vakmanschap van de boer”.

In dezelfde landbouwgids wordt vermeld, dat de verschillen in netto-over-schot tussen de akkerbouwbedrijven in de Lisselmeerpolders in de eerste plaats tot voor 50% worden veroorzaakt door verschillen in kg-opbrengsten per ha. Een hoge kg-opbrengst per ha is te meer belangrijk omdat hoge opbrengsten per ha niet behoeven te leiden tot hoge bewerkingskosten.

De opbrengst per ha is voor een groot deel afhankelijk van de productiviteit van de grond. Het complex van de bodemfactoren, die het produktievermogen van de grond bepalen, is de bodemvruchtbaarheid. De bodemvruchtbaarheid kan gesplitst worden in drie stukken, nl. de chemische (voedings- en sporenelementen), de fysieke (structuur en waterbeheersing) en de biologische bodemvruchtbaarheid (organische stof en stikstofhuishouding).

Het is iedereen bekend, dat voor een normale ontwikkeling van de plant voldoende voedingsstoffen ter beschikking moeten zijn. Bij een bepaalde voedings-toestand van de grond is de opbrengst het hoogst. Het is natuurlijk niet mogelijk voor ieder gewas de optimale voedings-toestand van de grond te hebben.

HET VOEDINGSNIVEAU

Naar onze mening moet het bemestingsbeleid van de boer zodanig zijn

MAATSCHAPPIJ-EXCURSIE 1965

Een kleine belangstellingsenquête naar een volgend object voor onze Maatschappijreis bracht Oostenrijk overwegend sterk naar voren. Wegens de grote afstand zal de excursie een enkele dag meer in beslag moeten nemen.

Landbouwkundige punten zijn te vinden in het vruchtbare deel van Z.O. Duitsland, in de Donauniederungen, tussen Passau en Regensburg en zuidelijk daarvan evenals in bepaalde gedeelten van Oostenrijk; een land dat buiten de EEG staat en zijn aparte problemen ook wel weer heeft. In ieder geval genoeg in dit opzicht.

En dan het toeristisch-culturele? De namen Salzburg en Wenen rechtvaardigen voldoende de verwachting van culturele en andere belevingen. Voordat nadere voorbereidingen worden gemaakt graag eerst opgave in principe.

Voor iedereen wat wils: echtparen, eenbaren van beiderlei kunne, jongeren, ouderen, die allen natuurlijk wel van goede zin dienen te zijn. Tijdstip: 10 juni (tenzij het een dag korter kan) Van 19 juni a.s. Reiskosten: ± f 300,—.

Opgave zo spoedig mogelijk bij het secretariaat van de Groninger Mij. van Landbouw. Wie?

door ir. Ch. H. Henkens,
rijkslandbouwconsulent voor
bodem- en
bemestingsvraagstukken

dat hij een bepaald voedingsniveau handhaaft en de bemesting van de afzonderlijke gewassen hiermee in overeenstemming brengt. Hierbij is grondonderzoek een noodzakelijk hulpmiddel. Via het grondonderzoek leert men niet alleen de toestand van de grond kennen maar men krijgt tevens een bemestingsadres. Door regelmatig grondonderzoek te doen leert men hoe het bemestingsbeleid moet zijn om een bepaald niveau te handhaven. Men kan de voedingstoestand van een grond goed noemen als bij een normale bemesting geen opbrengstverliezen worden geleden. De hoogte van het niveau moet afhangen van het bouwplan. Het spreekt vanzelf, dat het voedingsniveau in een bouwplan met veel hakvruchten veel hoger moet zijn dan bij een bouwplan zonder hakvruchten. Heeft men voor een bepaald voedingsniveau gekozen, dan is het zaak om het bij dit niveau behorende bemestingsadvies ook op te volgen.

Is b.v. de kalitoestand van de grond afgesteld op de verbouw van veel granen, m.a.w. boert men op een betrekkelijk laag kaliniveau, dan moet extra zwaar met kali worden bemest als er toch een keer aardappelen of bieten komen. Het er op volgend graangewas behoeft dan geen kali meer te krijgen.

In de praktijk wordt het bemestingsadvies onvoldoende opgevolgd. Voor Groningen heeft de heer Sijbols in het laatste jaarverslag nog laten zien hoe sterk wordt afgeweken van het bemestingsadvies.

Wat voor consequenties het onvoldoende aandacht besteden aan de chemische bodemvruchtbaarheid heeft is onlangs nog eens gebleken uit een onderzoek, dat het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid heeft verricht naar de oorzaken van de verschillen in opbrengst tussen de noordelijke en zuidelijke zeekeleigebieden. Uit dit onderzoek bleek dat een groot gedeelte van dit verschil is toe te schrijven aan de te lage bemesting in Groningen.

DE STRUCTUUR

De voedingstoestand is echter niet de enige factor die van belang is. Er zijn ook nog andere factoren belangrijk voor een goede opbrengst. De structuur van de grond wordt bepaald door drie punten, nl. de zwaarte van de grond, de kalitoestand en het gehalte aan organische stof. Ook de ontwatering heeft hierop een grote invloed. Op zwaarde-

re gronden is de kans op moeilijkheden met de structuur groter, hoewel op lichtere gronden andere structuuro-moelijkheden kunnen optreden in de vorm van verslemping.

Aan de zwaarte van de grond is echter niet veel te veranderen. De kalktoestand van de grond is wel te verbeteren. Voor een goede opbrengst moet de pH van de grond minstens 6,7 zijn. Ter verbetering van een slechte structuur is ook bij pH 6,7 nog een regelmatige bekalking noodzakelijk. Voor een goede structuur op zware gronden is een reserve aan koolzure kalk gewenst. In het algemeen wordt in Nederland te weinig aandacht aan de kalktoestand besteed. Op vele gronden (o.a. kleigronden) is de jaarlijkse behoefte aan kalk groter dan de behoefte aan fosfaat of kali. Afhankelijk van de bemesting moet er per jaar 300-500 kg CaO worden aangevoerd om de kalktoestand op peil te houden. De kalk moet dus in het bemestingsbeleid worden opgenomen. Dit klemt te meer daar er steeds meer meststoffen worden gebruikt die geen kalk aanvoeren.

Een regelmatig lichte bekalking heeft op klei- en zavelgronden een gunstig effect op de structuur. Door de weinige aandacht die de bekalking de laatste jaren op de bedrijven heeft gekregen zien wij in vele streken een achteruitgang van de kalktoestand. Dit gaat op klei- en zavelgronden gepaard met een achteruitgang van de structuur. Een derde belangrijke factor is de organische stof. Voor het behoud van de bodemvruchtbaarheid is regelmatige aanvoer van organische stof noodzakelijk. Dit bevordert het bodem-

Verzorging van de grond

Er is de laatste tijd veel geschreven over bemesting, veel gepraat en veel beweerd. Maar ook geconstateerd. In ieder geval voor ons wel voldoende aanleiding om nog eens enkele deskundigen te vragen, hun mening over de noodzaak en waarde van de bemesting nog eens op papier te zetten. U vindt dus een aantal artikelen bijgaande en wij verwijzen u naar het landelijk gedeelte van ons blad met betrekking tot het artikel van de heer Wolfert.

J. A. B.

leven zeer sterk, wat een gunstige invloed heeft op de structuur.

Een slechte structuur heeft een directe invloed op de opbrengst. Het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid constateerde in 1961 opbrengstverliezen door een slechte structuur bij zomer-tarwe tot 12%. Bovendien werkt een slechte structuur nog nadelig, omdat er meer trekkracht en de kans op wateroverlast groter wordt. De grotere trekkracht en groter wateroverlast kan de structuur nog verder verslechteren, zodat wij in een cirkeltje ronddraaien.

VOCHTVOORZIENING

Ook een goede vochtvoorziening is voor de opbrengst belangrijk. Is de ontwatering te diep dan kunnen de gewassen last van droogte krijgen (dit speelt alleen op lichte gronden). Bij te ondiepe ontwatering blijven de percelen te nat. Te natte percelen geven een grotere kans op uitwinteren van de wintergewassen. Zij blijven langer koud, kunnen te laat worden bewerkt en hebben meer stikstof nodig. De eerste ontwikkeling van de gewassen is te traag met alle gevolgen daarvan.

Uit een onderzoek van de Stichting voor Bodemkartering is gebleken, dat de zomerwaterstand op de kleigronden van Groningen tamelijk gunstig is. De wintergrondwaterstanden zijn dikwijls veel te hoog. Het behoeft dan ook geen verwondering dat de Commissie Onderzoek Landbouwwaterhuishouding Nederland T.N.O. tot de conclusie komt, dat in Groningen op 10% van de oppervlakte meer dan 10% opbrengstverlies geleden wordt door wateroverlast.

Wij hopen door het bovenstaande te hebben bereikt dat menigene eens nagaat hoe het met de verschillende punten op zijn bedrijf staat. De voorlichtingsdienst is gaarne bereid een en ander toegespitst op uw eigen bedrijf nader te bespreken.

SPRUITKOOLTELERS

In de vorige aankondiging is een fout geslopen. Degenen, die een ontheffing hebben gekregen voor de teelt van spruitkool, geldig voor één seizoen, zullen indien zij hiervoor wéér in aanmerking willen komen - een aanvraag vóór 1 maart e.k. tot onderstaand adres hebben te richten.

Dit bericht is dus niet bestemd voor de telers, wier ontheffing geen beperkte geldigheidsduur heeft.

De gew. secretaris van het Landbouwschap
L. J. DIJKHUIS

Attentie voor mestveecursus!

Gezien de groeiende belangstelling voor mestvee, zal er een cursus worden georganiseerd te Eenrum in hotel Bult-huis.

Het cursusprogramma luidt:

Woensdag 24 februari 9-12 en 1.30-3.30 uur, uitgangsmateriaal en kosten en opbrengsten, door de heer C. den Engelse, hoofdassistent van het vee-teeltconsulentschap te Goes.

Vrijdag 26 februari 9.30-12 en 1.30-3.30 uur, beoordeling geslacht en levend vee, door de heer P. L. Bergström, dierenarts, verbonden aan het Instituut voor Vee- en Veeteeltkundig Onderzoek te Zeist.

Donderdag 4 maart 9.30-12 en 1.30-3.30 uur, gezondheidseisen en voeding, door de Gezondheidsdienst voor Dieren en het Rijksveeteeltconsulentschap te Groningen.

Een aantal deelnemers in het Marnegebied gaf zich reeds op, vandaar dat deze cursus te Eenrum wordt gehouden. Er is evenwel nog voldoende plaats voor andere deelnemers. Men dient zich op te geven bij het secretariaat van de Groninger Mij.

Aangezien de sprekers van ver moeten komen bedragen de kosten van deze cursus f 15,- per deelnemer.

A.F.S.